

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПАТОПСИХОЛОГІЯ**

Освітня програма Соціальна педагогіка

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “27” серпня 2021р.

м. Івано-Франківськ – 2021р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Патопсихологія
Освітня програма	Соціальна педагогіка
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	3 / 6
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Курс патопсихології є необхідним для формування професійної компетенції, світогляду майбутнього соціального педагога. Головний аргумент: отримані знання сприятимуть формуванню навичок аналізу та корекції патологічних відхилень у психічному здоров'ї особистості, допоможуть встановлювати взаємозв'язки між соціально-психологічними явищами, що впливають на патопсихологічні прояви, стимулюватимуть до аналізу соціального життя тощо.

Метою курсу «Патопсихологія» є засвоєння системи психологічних знань про структуру порушень психічної діяльності особистості та закономірності її розпаду в співставленні з нормою.

Основні завдання:

- засвоєння студентами теоретичних засад патопсихології;
- сформувані уявлення про місце патопсихології в контексті інших психологічних дисциплін, зв'язку з іншими суміжними дисциплінами (віковою психологією, клінічною психологією, педагогікою, фізіологією);
- ознайомити студентів з основними методами патопсихологічного дослідження;
- ознайомити студентів із загально-психологічними фундаментальними проблемами, які розв'язує патопсихологія;
- сформувані практичні навички та вміння при застосуванні патопсихологічних діагностичних методик, навчити інтерпретувати одержані дані відповідно до завдання, складати висновок на основі одержаних результатів.
- формування професійно-значущих якостей особистості майбутнього фахівця та творчого відношення до професійної діяльності.

Компетентності

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних методів соціальної педагогіки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми у професійній діяльності.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні компетентності

СК 8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами.

СК 12. Здатність ініціювати соціальні зміни, які сприяють адаптації та соціалізації дітей та молоді у сучасному суспільстві.

СК-21. Здатність застосовувати технології соціально-педагогічної роботи з різними категоріями суб'єктів соціальної роботи, організувати і координувати волонтерську діяльність.

СК-22. Здатність організувати і здійснювати соціальну-педагогічну роботу в закладах освіти.

Програмні результати навчання

РН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН 13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

РН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

РН 14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

РН 24. Здатність до раціонального вибору і реалізації психологічних методик і технологій соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю в закладах освіти, позанавчальних закладах та закладах соціального спрямування.

3. Структура курсу

	Тема	Результати курсу	Завдання
1.	Патопсихологія, її предмет, теоретичні основи й актуальні проблеми.	- уміння володіти основними термінами та поняттями патопсихології на рівні відтворення, тлумачення й використання професійній і повсякденній діяльності; - розуміти теоретичні засади патопсихології як навчальної та наукової дисципліни, її предмет та методи;	Опрацювати лекційний матеріал та питання, що виносяться на самостійне вивчення (передбачені в методичних рекомендаціях та в матеріалах для сам.роботи на сайті дист.навчання).

2.	Проблема психічної норми та патології. Важливість збереження психічного здоров'я для життєдіяльності людини.	знати критерії психічної норми та патології; уміти самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел; знати патопсихологічні параметри психічного дизонтогенезу;	Опрацювати праці, розміщені в електронній хрестоматії навчальної дисципліни (сайт наукової бібліотеки університету). Підготувати презентацію на тему: «Сучасні підходи до питання психологічної норми та патології» 6 год.	3
3.	Патопсихологічна характеристика психічних процесів.	уміти скласти патопсихологічну характеристику психічних процесів;	Ознайомитися з патопсихологічною характеристикою психічних процесів. Кейси.	3
4.	Розлади свідомості та самосвідомості. Розлади особистості.	знати основні ознаки розладів свідомості та самосвідомості; орієнтуватися у вікових проявах розладів свідомості та	Опрацювати лекційний матеріал та питання, що виносяться на самостійне вивчення (передбачені в методичних	в
5.	Патопсихологічний розвиток як фактор девіантної поведінки	самосвідомості; уміти описувати особливості розладів особистості уміти діагностувати акцентуації характеру в підлітків; знати характеристики підліткових невротичних реакцій; початкові поведінкові прояви психічних захворювань	рекомендаціях та в матеріалах для сам.роботи на сайті дист.навчання).). Підібрати діагностичні методи, спрямовані на визначення форм девіантної поведінки; Підготувати презентацію на тему «Психічні розлади спричинені узалежненням від соціальних мереж»	

6.	Порушення психічного розвитку немовлят, дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку.	розуміти природу розладів поведінки, діяльності та вчинків; уміти проводити дослідження психічних процесів та станів у дітей; знати особливості патопсихологічного дослідження дітей дошкільного віку; дослідження психічних процесів у дітей молодшого шкільного віку; володіти методами дослідження структурних компонентів особистості.	Опрацювати лекційний матеріал та питання, що виносяться на самостійне вивчення (передбачені в методичних рекомендаціях).
7.	Порушення психічного розвитку в підлітковому віці, ранній юності. Розлади психіки в осіб зрілого та похилого віку.	розуміти природу розладів поведінки, діяльності та вчинків; уміти проводити дослідження психічних процесів та станів у підлітковому, ранньому юнацькому та дорослому віці; знати особливості патопсихологічного дослідження підлітків; дослідження психічних процесів у осіб юнацького віку; володіти методами дослідження структурних компонентів особистості.	Опрацювати лекційний матеріал та питання, що виносяться на самостійне вивчення (передбачені в методичних рекомендаціях).
8.	Принципи побудови патопсихологічного обстеження дітей та роль даних про порушення в розвитку дитини.	знати принципи побудови патопсихологічного обстеження дітей; уміти застосовувати методи психологічної діагностики порушень розвитку особистості	Проблемні питання, кейси.

9.	Методи дослідження порушень психічних процесів, станів та особистісного розвитку дітей.	знати: методи дослідження психічних процесів, станів та особистісного розвитку дітей і основи їх застосування в роботі з дітьми; уміти: добирати методи патопсихологічної діагностики адекватні завданням соціально-педагогічної діяльності в сучасному соціумі; володіти навичками застосування методів психологічної діагностики в процесі розв'язання професійних завдань соціально-педагогічної діяльності	Опрацювати лекційний матеріал та питання, що виносяться на самостійне вивчення (передбачені в методичних рекомендаціях). Укласти мануали патопсихологічних методик(за вибором)
10.	Спеціальні школи для дітей з відхиленнями у психофізичному розвитку та поведінці.	знати типично-навчально-реабілітаційних центрів та спеціальних закладів для дітей з розладами в психофізичному розвитку та поведінці; особливості соціально-педагогічної та психологічної корекції.	Опрацювати лекційний матеріал та питання, що виносяться на самостійне вивчення (передбачені в методичних рекомендаціях).

4. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною і ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи (див. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника») Вид контролю – екзамен. Максимальна оцінка – 100 балів. Оцінка включає 50 балів за написання письмового екзамену та (50 балів) оцінки за практичні заняття (25 балів) й контрольну роботу та самостійну роботу (25 балів).
Вимоги до письмової роботи Семінарські заняття	Самостійність виконання, власний аналіз та міркування. Оцінюються за 5-ти бальною системою. Максимальна оцінка – 50 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх передбачених програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню. Для допуску вимагається виконання 50 % завдань

5.Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	1		1		1		1		1		1		1		1		1	12
Семінарські заняття		2		4		2		4		2		4						18
Самостійна Робота														10				10
Індивідуальні завдання																4		4
Залік																		50
Всього за тиждень	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	8	1	10	1	4	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю

5. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення

Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше

Література:

1. Гурська Т., Турецька Х. Патопсихологія: навчально-практичний посібник. Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2016. 204 с.
2. Закалик Г., Терлецька Ю. Патопсихологія: понятійно-термінологічний словник: навчальний посібник. Львів: Вид-во «Львівська політехніка», 2016. 156 с.
3. Максименко С., Чуприков А., Прокопович І., Лобанов С. Патопсихологія. К.: КММ 2009. 208 с.
4. Максимова Н., Мілютіна К., Піскун В. Основи дитячої патопсихології. К.: Главник, 2008. 160 с.
5. Максимова Н. Основи психології девіантної поведінки: підручник. К.: ВП «Київський університет», 2008. 439 с.
6. Матейко Н. Патопсихологія. Неврозологія: навчально-методичний комплекс. ІваноФранківськ: Симфонія форте, 2016. 160 с.
7. Мартинюк І. Патопсихологія : навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 208 с.
8. Мартинюк І. Патопсихологія. Практикум. Київ : Каравела, 2017. 183 с.
9. Мельник А. Патопсихологія та спец практикум з клінічної психодіагностики. Луцьк : Іванюк В.П.. 2013. 68 с.
10. Психологія суїциду: посібник / За ред. В. Москальця. К.: Академвидав, 2004. 288 с.
11. Тимків Л.С. Патопсихологія: методичні рекомендації. Івано-Франківськ: Видавництво НАІР, 2018. 56 с.

6. Контактна інформація

Кафедра Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи
м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел.
(0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua

Викладач (і) Тимків Лідія Степанівна
Гостьові лектори
Контактна інформація викладача +380667808036 lidia.tymkiv@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Академічна доброчесність: чікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-прозапобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	ропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдань пізніше встановленого Терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.p df
Невідповідна поведінка під час занять	Діяти відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-proOOP-25_12_2020-1.pdf

Додаткові бали

Студент має можливість отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf»

Неформальна освіта

Неформальна освіта зараховується згідно – [Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» \(введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.\)](https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf) https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf